

Z cizích revuí.

BELLONA, rok XVII. (1935), díl XLV., sešit 1—3 (leden—červen).

Rytmistr gen. štábu Henryk Zygmunt Dzieślewski: *Od Komarowa do Rawy Ruskiej.* (Od Komarova k Rawě Ruské.)

Článek je do jisté míry volným pokračováním knihy kpt. gšt. Izdebskiho, — *Bitva u Komarowa.* (V. R. 1933, část všeobecná, str. 158/62—160/64) a studuje v dějové souvislosti s „druhou bitvou pod Lvovem“ od téhož autora (V. R. 1935, část všeobecná, str. 1057/241) přechod rakouské armády (Auffenberg) z ofensivy v defenzivu ve dnech 30. 8. až 11. 9. 1914 pod vlivem neúspěchu rakouské 3. a 2. armády ve východní Haliči (ústup na Lvov), ohrožení jihovýchodního křídla 4. rakouské armády postupem 3. ruské armády do prostoru mezi 4. a 3. rakouskou armádou, jakož i „odřeknutí“ německé ofensivy na Varšavu, kde se měla spojit s 1. rakouskou armádou (západně od 4. rakouské armády).

Velmi podrobná studie rázu více strategického než taktického. Autor nás seznamuje dosti kriticky s nesouladem v názorech na situaci (vlastní i nepřátelskou) mezi Auffenbergem a Conradem, který vznikl optimistickým výkladem (skreslením) hlášení 4. armády orgány hlavního velitelství při jejich předloze náč. hlavního štábu!

Důsledek tohoto hrubého poklesku jest, že Conrad nedopřál Auffenbergovi využití úspěchu v „Sedanu“, nastrojeném na V., XVII. a XIX. sbor ruské 5. armády

u Komarova, předčasně jej vede k obchvatu sev. křídla ruské 3. armády, tisknící rakouskou armádu Brudermannovu, a to ještě na podkladě velmi optimistické časové i prostorové kalkulace. Události přinesou zklamání, jak co do odporu středu (Brudermann), jenž nezadrží postup 3. a 8. ruské armády, tak i co do zásahu křídel (na severu 4. armáda, na jihu 2. armáda), které přijdou pozdě a jsou nejen zastaveny dříve, než nasadí k „Sedanu“ Ilovskému, ale jsou i samy na obchvacujících křídlech vážně ohroženy. 4. armáda jest obchvacována ruskými sbory, které po nedokončeném komarovském Sedanu nemohla ani pronásledovat, jelikož podle optimistického názoru hlavního velitelství byly již dostatečně „poraženy“. Auffenberg může pak jen se připojit k všeobecnému ústupu rakouské armády z východní Haliče za Karpaty, San a Dunajec!

Pluk. gen. štábu Alexandr Pragowski: Rozpoznanie brygady kawalerji. (Předzvědy jezdecké brigády.)

Autor zdůrazňuje aktivnost velitele, t. j. plánovitost akce za určitým cílem, zvoleným neodvisle od předvídané i skutečné nepřátelské činnosti a odpovídající jedině záměrům toho, jenž přezvědy nařídil; nerozptylovati valné voje; největší hospodárnost v P. O. (nanejvýše $\frac{1}{4}$ sil brigády); spolupráce jezdců s cyklisty, letectvem, dělostřelectvem. V podstatě jde o navázání dotyku, ohodnocení nepřítele bojem a udržení dotyku nasazením všech sil.

Mjr. gen. štábu Kazimierz Banach: Poglądy sowieckie na obronę ruchową. (Názory sovětské na pružnou obranu.)

Zdá se, že sovětský pojem „pružná (pohyblivá) obrana“ není shodný s našimi pojmy „boj na široké frontě“ neb „ústupový boj“, neboť tyto bojují o zisk na čase při ztrátě prostoru; sovětská „pružná“ obrana svádí však boj v prostoru určité hloubky za tím účelem, aby nepřátelské síly, v něm roztržité, porazila tak, že jim zabráni překročit zadní okraj zvoleného obraného pásma! Roztržení sil provedou ohniska odporu, rozsetá v různých vzdálenostech a hloubkách po celém pásmu; porážku nepřítele přivedou protiútoky, vedené z intaktních ohnisek nebo za jejich opory a podpory. Podmínka zdaru: vysoká hodnota vojska i velitelů všech stupňů, zejména co do iniciativy; pohyblivost všech jednotek, zejména dělostřelectva, dokonalé spojení a průzkum!

Mjr. gen. štábu August Karcher: Samhorodek — Ozierna 5. 6. 1920.

Zajímavý popis průrazu polské fronty jezdeckou armádou (čtyři jezdecké divise) Buděného, jehož úspěch považuje autor za „válečné štěstí“ v pravém slova smyslu, neboť bylo provedeno „na slepo“, opomenutím všech strategicko-taktických zásad, vytyčených pro podobné operace: žádná příprava; postupné nasazení jednotlivých divisí; průraz 10 km šířky — na styku mezi dvěma polskými armádami (3. a 6. armáda) — vybojován 8 jezdeckými brigádami (16 pluky) sovětskými proti 6 plukům a 3 kulometným rotám, 7 norm. a 2 kulometným eskadronám v neupraveném terénu za 10 hodin boje, při 4násobné přesile sovětského dělostřelectva; boj veden sovětskými jednotkami na koni za rozhodující podpory obrněných aut; polské vedení očekávalo útok, ale posily (jezdecká divise, směřované na předvídané místo průrazu, přišly pozdě; jezdecká armáda Buděného stává se po průrazu za svého postupu postrachem polské armády, zejména velitelství, zadních sledů a etapy, až do porážky u Lvova.

Plk. zdrav. MUDr. Tadeusz Sokolowski: Nowe úkoly lékařství v souvislosti s otázkou obrany státu.

Nejpalčivější otázkou zdravotnictva ve válce je soběstačnost státu po stránce lékařnické a přístrojové; zkrátit v míru teoretické studium na universitě ve prospěch výkonu praktického lékařství v nemocnicích; věnovati se více praktickému léčení zlomenin, ran a úrazů než přípravě pro lékařství za války (mechanisace ži-

vota lidstva tomu vydatně napomáhá — r. 1929 bylo v obvodu varšavském 68.739 úrazů).

Díl XLVI, seš. 1—3 (červenec—prosinec).

Plk. gšt. Alexander Pragłowski: Vliv motorisace armády protivníkovy na boj nemotorisovaných vlastních jednotek všech zbraní.

Podnět ke studii dává autoru válka italsko-habešská, kde po první od světové války utkala se armáda ve značné míře motorisovaná (letectvo, útočná vozba, automobilisované jednotky) s armádou v podstatě nemotorisovanou. Byť bylo vyloučeno, aby podobné extrémně-organizační protivy vznikly za válek v Evropě, nutno přece uvažovati o způsobu, jak slaběji motorisovaný protivník má čeliti odpůrci motorisované silnějšímu (stupeň motorisace armády není nikterak vyjádřen tím, co má motorisováno v míru, nýbrž výkonosti jeho motoprůmyslu a zdroji pohonných hmot za války).

Proti motorisovaným trénům lze bojovati jednak letectvem (časté nálety za předpokladu převahy ve vzduchu — jde však vždy o akce dočasné, závislé na cílech, zjištěných leteckým průzkumem), jednak zničením komunikací (odpoutati se od motorisovaného nepřítele před bitvou a ustoupiti plánovitě tak daleko, aby nová fronta dotyku nepřítele byla oddělena od jeho motorisovaných trénů pro ně nesjízdným terénem).

Motorisací bojových prostředků (rozuměj jednak bojová motorová vozidla jednotek, schopná pohybu po terénu mimo komunikace — jednak vozidla, sloužící účelům spojení, přesunům velitelství, ev. dopravě jednotek) možno čeliti těmito „nemotorisovanými“ prostředky a způsoby boje:

hojnou dotací protipancířových zbraní a munice jednotek všech zbraní i služeb,

co nejlepším využitím osad a lesů k manévru jak ofensivnímu, tak defenzivnímu, jakož i všech přirozených překážek proti ÚV.,

za průzkumu a vyhledávání dotyku s nepřítelem: hojným využitím jezdeckta, cyklistů, doprovázených zbraněmi protipancířovými (děla, kulomety) s hlavním úsilím na méně hodnotných cestách, vedoucích do týlu nepřítele obchvatem dobrých komunikačních os; nejlepším způsobem, jak „nemotorisované“ bojovati proti „motorisovanému“ průzkumu, jest působiti na jeho týly — to znamená však také trvalou hotovost všech pochodových proudů zbraní i služeb k obraně proti ÚV.,

zajišťovací jednotky (předvoje, přední stráže) podporovat vždy veškerým dělostřelectvem a co největším množstvím kulometů proti ÚV.: učlenit je do hloubky, opřít je o místa, chráněná přírodou proti ÚV.) a vybavit je bohatě zbraněmi protipancířovými; ohniska odporu proti ÚV. musí býti obsazena dříve, než nemotorisované jednotky vejdou do prostoru možného střetnutí s bojovými vozidly nepřítele; takovými opatřeními nebude sice zabráněno postupu motorisovaného nepřítele, ale tento bude stále sváděn před protipancířové zbraně, rozseté po hloubce terénu; křídla jistit především zbraněmi proti ÚV., doprovázenými početně co nejslabšími ochrannými skupinkami nemotorisovanými,

utkání hlavních sil musí býti vedeno se snahou vytrvat za pomoci protipancířových zbraní v obranně proti ÚV. a působiti na velmi zranitelný tyl motorisovaných jednotek, které nemohou uhájit dobytý terén, co nejvčasnějším nasazením samostatných jednotek jezdeckta, doprovázených dělostřelectvem a zbraněmi proti ÚV.,

proti motorisovaným vyšším jednotkám nelze čeliti jinak než semknutým postupem, zajištěným na všechny strany (i v tyl s dělostřelec-

tvem ve středu tak, aby mohlo manévrovatí palbou na všechny boky a tůl, postupující nemotorisované jednotky;

souhrnně vyjádřeno: nemotorisovaná armáda musí disponovatí s'lným jezdectvem, cyklisty, dělostřelectvem, zbraněmi a municí proti ŮV.; výkonnost průmyslu a zdrojů pohonných hmot za války rozhodne, v jakém směru (motorisace nebo jezdectvo) má stát v míru vynaložití své finanční úsilí na vybudování armády a ji potřebné komunikační síť (závěr recensentův).

(Příště dále.)

Literární přehled.

Justus Schmitt: *Wirtschaftliche Mobilmachung*. Völggenreiter Verlag-Potsdam 1935, str. 86.

Axiom o totální válce se přenáší i na totální hospodářskou mobilisaci. Jejím hlavním úkolem je zajistit a udržovat soulad mezi potřebou a úhradou za podmínek válečných. Znalost těchto podmínek je nutným předpokladem.

Samotřprava hospodářství ve válce není možná. Musí ji nahradit hospodářství řízené státem. Potřebu ve válce lze dělit na potřebu čistě vojenskou, válečně hospodářskou a na potřebu civilního obyvatelstva.

Není pochybnosti, že hospodářská politika má značný vliv na průběh války a často jej přímo diktuje. Vždyt produkce země má své meze a jejím možností se musí vrchní velitelství přizpůsobit a podřidit.

Připravné práce se dělí na dvě etapy:

1. statistické zjištění dat o potřebě a úhradě v přítomnosti a v budoucnosti.
2. správně technické a organizační otázky.

K 1. Pro tyto práce je třeba vytvořití nové statistické metody, neboť nestačí jen zjišťovat zásoby. Také výpočet pravděpodobné potřeby bude složitý. Co se úhrady do budoucna týče, musíme vzít v počet všechny nebezpečí, která hospodářství hrozí. Na souhrn úhrady bude přiléhající výraz válečného potenciálu, jehož přeměna na válečný stav je cílem. Není na př. možný, zaplavili nepřítel zemi dřive, než se dala přeměna provést.

K 2. Sem náleží zákonitě zásahy do hospodářství, nákupy a subvence.

Ve všech zemích jsou v rámci rad pro obranu státu zvláštní studijní komise nebo orgány zabývající se hospodářskou mobilisací.

Přeměna potřeby ve válce je různá a jeví se částečně ve zmenšení, částečně ve zvětšení. Potíže nebudou činit výpočty potřeby válečného materiálu pro vojsko. Stejně se dá odhadnout i zmenšení vývozu pro určitý válečný případ. Hůře je

to s ostatní potřebou v zemi, kde lze stavět na tom, co hodlá stát nařídít v budoucí válce, a na zkušenostech z dřivějších válek (na př. menší spotřeba stavebních hmot).

Příčinami zmenšení úhrady jsou: 1. úbytek pracovníků, 2. zásah nepřítel, jevíci se obsazením jisté oblasti, zničením hospodářských středisk a přerušením vnějších nebo vnitřních komunikací, 3. třenice a organizační nedostatky, jež se nezbytně vyskytnou při přestavění mírového hospodářství na válečné.

Plán pro hospodářskou obranu. Nepřítel vyvine velký nápor na hospodářská střediska. Buď bude usilovat o jich obsazení nebo o zničení měst, továren a jiných objektů důležitých pro hospodářský život. Za současně vojenské obrany musí hospodářská obrana pečovat o rozdělení hospodářských buněk v prostoru. Podle „theorie ryziho stanoviště“ nemá se dnes při zřizování podniku hledět jen na hospodárnost provozu, ale zároveň, byt i na újmu základních podmínek, i na bezpečnost pro případ války. V tom platí podnik jakousi pojišťovací premii v zájmu existence závodu ve vážné době.

Leteckými útoky je v budoucnosti hospodářství zejména vážně ohroženo. Obrana je možná jedině uvolněním hospodářských úseků, neboli deglomerací prováděnou takto: 1. průmysl se přeloží z velkoměst na venkov, z úseků silně průmyslových do okrajových oblastí hospodářských, 2. průmysl vázaný na místo se uvolní kolmou decentralisací, 3. zhušťování průmyslu se zamezí vodorovnou decentralisací.

Při decentralisaci se vyskytuje ještě úkol, aby jednotlivé hospodářské oblasti byly soběstačné a mohly se, jsouce odtrženy od mateřské země, zásobovat samy (buď nahromaděnými zásobami nebo vlastní výrobou).

Připrava evakuace úseků, jež neholdá stát ve válce držet, patří rovněž do příprav hospodářské mobilisace.